

แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1

อนันต์ เกื่อนเนาวิ

หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

E-mail: Choladath596913@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้ เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาฯ และเน้นที่การเสนอแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรีเขต 1 โดยใช้แบบสอบถามรวบรวมข้อมูลจากครู ประชากรจำนวน 1,346 คน แล้วเปิดตารางของ Krejcie & Morgan ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 302 คน ใช้แบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นให้ครอบคลุมการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาทั้ง 5 ด้าน คือ 1) การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา 2) การวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร 3) การนิเทศ กำกับ ติดตาม 4) การสรุปผล การวัดและประเมินหลักสูตร และ 5) การวิจัยปรับปรุง และติดตามผลการใช้หลักสูตร รวบรวมข้อมูลที่มีการทำวิจัยในเชิงคุณภาพโดยลักษณะการรวมภาพเดี่ยวแบบเจาะลึก และใช้ดัชนี Modified Priority Needs Index: PNI Modified การหาค่าทางสถิติโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์เนื้อหา สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ พบว่า 1) ความต้องการจำเป็นในการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนความต้องการ ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI) ที่มีความต้องการสูงสุด คือ การวิจัย ปรับปรุง และติดตามผลการใช้หลักสูตร รองลงมาคือ การวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ส่วนข้อมีดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI) น้อยที่สุดคือ การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา 2) แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาฯ ได้แก่ (1) ด้านการวิจัย ปรับปรุง และติดตามผลการใช้หลักสูตร ข้อที่มีความต้องการสูงสุด คือ การนำผลการประเมินหลักสูตรสถานศึกษาไปปรับปรุง พัฒนาด้านการจัดการเรียนรู้ (2) ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ข้อที่มีความต้องการสูงสุด คือ การกำหนดสมรรถนะผู้เรียนชัดเจน (3) ด้านการวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ข้อที่มีความต้องการสูงสุด คือ การดำเนินงานตามแผนงานที่กำหนด (4) ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ข้อที่มีความต้องการสูงสุด คือ การประเมินผลการใช้ (5) ด้านการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา คือ การศึกษาความต้องการของบุคลากร นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน

คำสำคัญ : การบริหารงานวิชาการ, หลักสูตรสถานศึกษา, สพป.นนทบุรี เขต 1

Guidelines for the Management of School Curriculums of Primary Schools Under the Nonthaburi Primary Educational Service Area Office 1

Anan Thuannow

Master of Education Program Suan Sunandha Rajabhat University

E-mail: Choladath596913@gmail.com

ABSTRACT

This research is to study the needs of the administration of the school curriculum. And focused on proposing guidelines for school curriculum management of elementary schools under the Nonthaburi Primary Educational Service Area Office 1 by using questionnaires from population teachers of 1,346 people and opening the tables of Krejcie & Morgan to obtain a sample of 302 samples. People used a 5-level estimation questionnaire created by the researcher to cover the five aspects of educational institution curriculum management, Namely, 1) preparation of the school, 2) planning and implementation of the curriculum, 3) supervision and monitoring, 4) summary of curriculum measurement and evaluation results, and 5) research, improvement and monitoring of curriculum implementation. The qualitative research data was collected using an in-depth single image aggregation feature and using the Modified Priority Needs Index: PNI Modified. Standard deviation and analyze the content for qualitative research, it was found that 1) Needs necessary for the management of the school curriculum the overall picture is very level. Demand section the overall picture is at the highest level. As for the Required Demand Index (PNI), the highest demand was research, improvement and monitoring of the curriculum use, followed by planning of the school curriculum. The clause had the least Required Index of Needs (PNI): Preparation of educational institutions. Including (1) research, improvement and monitoring of curriculum use. The most demanding item is to improve the educational institution curriculum evaluation results. Development of learning management (2) the preparation of educational institutions curriculum the most demanding item is a clear definition of learner competency (3) Planning and implementation of the school curriculum the most demanding item is the implementation of the specified program. (4) The supervision and monitoring, the most demanding is the evaluation of the application (5) the preparation of the educational institution is the study of needs. Of staff, students, parents and communities

Key words: Academic Administration, Educational Institutions, Under the Office of Nonthaburi
Educational Service Area, Area 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตรา 27 ให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ การดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรตามวัตถุประสงค์ในวรรคหนึ่งในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ การศึกษาเป็นสิ่งที่สำคัญสำหรับชีวิตของทุกคน และเป็นสิ่งที่ทุกคนแสวงหาองค์ความรู้เพื่อมาใช้ในการดำเนินชีวิต ในการทำงานและการสร้างความสำเร็จให้กับชีวิต การศึกษาของคนจะเริ่มอย่างจริงจังก็ต่อเมื่อชีวิตได้เริ่มสัมผัสกับโลก และจะต้องศึกษาอยู่ตลอดไปจนกว่าชีวิตจะจากโลกนี้ การศึกษาจึงถือได้ว่าเป็นองค์ประกอบหลักที่สำคัญองค์ประกอบหนึ่งต่อการพัฒนาชาติบ้านเมือง

ปัจจัยหลักอันจะช่วยพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้า มีเศรษฐกิจที่ดี ยั่งยืน ฉะนั้น การศึกษาจึงเป็นรากฐานของการพัฒนาชีวิต เศรษฐกิจ สังคมและประเทศชาติ โดยในการที่แต่ละประเทศจะสร้างคนให้มีคุณภาพ การศึกษาถูกจัดให้เป็นเครื่องมือหนึ่งและเครื่องมือหลักที่ใช้ในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ นั่นคือ ทรัพยากรมนุษย์ของแต่ละประเทศจะมีคุณภาพเพียงใดนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับคุณภาพในการจัดการศึกษาเป็นสำคัญ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของสถานศึกษา ต้องมีการวางแผนอย่างเป็นระบบ มีลำดับขั้นตอนที่ต่อเนื่องเริ่มตั้งแต่การศึกษาข้อมูลการศึกษาที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาหลักสูตร การดำเนินการร่างหลักสูตร การกำหนดจุดมุ่งหมาย การกำหนดเนื้อหาสาระและประสบการณ์ การเรียนรู้ การกำหนดวิธีการวัดผลและประเมินผลการ

ดำเนินการใช้หลักสูตรนั้นคือหลักสูตรเป็นเครื่องมือที่ถ่ายทอดเจตนาธรรมณ์ กล่าวว่าการหลักสูตรสถานศึกษา Saylor Alexander and Lewis (1981 หน้า 8) กล่าวว่าหลักสูตร หมายถึง แผนการเรียนการสอนที่จัดโอกาสในการเรียนรู้ให้แก่บุคคลที่ได้รับการศึกษาคือ หัวใจทางการศึกษา และหลักสูตรสถานศึกษายังมีความสำคัญต่อการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล หลักสูตรสถานศึกษา ควรมีเป้าหมายที่ชัดเจน แต่อย่างไรก็ตามการมีเป้าหมายในการจัดการศึกษาเพียงอย่างเดียวย่อมไม่เพียงพอ ผู้บริหารการศึกษาจะต้องมั่นใจด้วยว่ากระบวนการจัดการศึกษาจะต้องส่งผลให้สถานศึกษาบรรลุเป้าหมายเดียวกันด้วย ซึ่งการจัดการศึกษาที่ดีนั้นผู้บริหารการศึกษาจะต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลเป็นสำคัญ ทั้งนี้ ผู้เรียนแต่ละคนมีความแตกต่างกัน

ทั้งด้านความคิด ความรู้สึก บุคลิกภาพ ความสนใจ และความถนัด การศึกษามีได้ขึ้นอยู่กับความสามารถทางด้านสติปัญญาเพียงอย่างเดียว แต่ยังเกี่ยวข้องกับความถนัดทางการเรียนของแต่ละบุคคล รวมทั้งองค์ประกอบที่ไม่เกี่ยวข้องกับสติปัญญาด้วย เช่น สถานภาพทางสังคม บุคลิกภาพ ความสนใจ และพฤติกรรมต่าง ๆ ที่แสดงออก อันเนื่องมาจากความนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง ซึ่งจะส่งผลต่อเจตคติ ความคิด ความรู้สึก ความเข้าใจในสิ่งต่าง ๆ ตลอดจนการปรับตัวและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอีกด้วยเพื่อให้สถานศึกษาจัดการศึกษาไปในทิศทางเดียวกัน สอดคล้องกับเป้าหมายที่กำหนดไว้ ไม่ว่าจะเป็นเป้าหมายระดับชาติ (อัคครัตน์ พูลกระจ่าง, 2553)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 เป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีอำนาจหน้าที่ตามมาตรา 37 ของพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 ที่กำหนดให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ทำหน้าที่ในการดำเนินการให้มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการศึกษา ตามที่

กำหนดไว้ในกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่น และมีอำนาจหน้าที่ในการบริหารและการจัดการศึกษา และพัฒนาสาระของหลักสูตรการศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน อำนาจหน้าที่ในการพัฒนางานด้านวิชาการและจัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเพื่อให้สนองความต้องการของท้องถิ่น ตรงกับวิถีชุมชน สังคม และผู้เรียน นอกจากนี้การให้การศึกษาควรเป็นกระบวนการตลอดชีวิต ไม่จบสิ้นเฉพาะแต่โรงเรียน หลักสูตรสถานศึกษาควรสนับสนุนและส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความสำนึกที่จะได้รับการศึกษาด้วยตนเองจากแหล่งความรู้ต่างๆ ซึ่งจะสอดคล้องกับความเป็นจริงของชีวิตตนเองได้ระบบโรงเรียนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 มุ่งเน้นหนักในทางรับใช้สังคมเมือง มากกว่าสังคมชนบท โดยเฉพาะการเป็นตัวป้อนเข้าสู่ภาคอุตสาหกรรม โรงงานมากกว่าภาคเกษตรกรรมที่นับวันจะลดน้อยถอยลง เพราะการศึกษาจึงจบการศึกษาสูงมากเท่าไร ยิ่งห่างไกลจากถิ่นฐานเกิด การละทิ้งถิ่นฐานเพื่อหางานทำในเมืองลวาระบบโรงเรียนจึงไม่สอดคล้องกับการพัฒนาอาชีพดั้งเดิมที่เป็นอยู่ จึงมุ่งรับใช้ระบบอุตสาหกรรมมากกว่าเกษตรกรรม

ดังนั้นจึงเป็นปัจจัยอันหนึ่งก่อให้เกิดปัญหาคนในชนบทอพยพเข้ามาอยู่ในเมือง และระบบโรงเรียนของเราทำหน้าที่ผลิตคนขึ้นนำไปสู่สังคมเมือง ทำให้ความสนใจที่มีต่อการศึกษา เพื่อพัฒนาชนบทมีน้อยไป ผิดกับต่างประเทศอื่นๆ ที่เจริญแล้ว นอกจากนี้ระบบโรงเรียนของประเทศไทยมักจะสร้างระบบการศึกษาแบบให้เหมือนกัน ทุกภาคทุกจังหวัด ทำให้ลักษณะที่ปรากฏในหลักสูตร บางครั้งเป็นการยึดเยียดให้แก่ผู้เรียนทั่วไป เรียนเหมือนกันหมด ซึ่งตามความเป็นจริง ควรจะให้มีการสำรวจว่าแต่ละท้องถิ่นมีปัญหาและความต้องการอะไรบ้าง สถาบันการศึกษาควรจะให้การศึกษาที่เฉพาะเหมาะสมกับอาชีพ สังคม เหมาะกับชุมชนที่สถาบันตั้งอยู่

มากกว่า โครงสร้างการศึกษาจะสอดคล้องกับโครงสร้างทางสังคม และโครงสร้างทางสังคมเกี่ยวข้อง โครงสร้างทางการเมือง ดังนั้น การวางเป้าหมายทางการศึกษา เพื่อสนองต่อมวลชน หรือประชาชนส่วนใหญ่จึงต้องศึกษาและพัฒนาโครงสร้างต่างๆ ไปพร้อมๆ กัน เท่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน แม้เราจะพยายามเท่าใด ก็เห็นมีความหวังน้อย ที่จะบรรลุถึงเป้าหมายในการให้การศึกษาแก่มวลชน นอกจากนี้ ในปัจจุบันนี้ มีการกระจายอำนาจมีการถ่ายโอนการศึกษาให้กับท้องถิ่นเป็นผู้รับผิดชอบ มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) แต่ความจริงการศึกษายังผูกยึดติดกับการศึกษาของส่วนกลาง แม้ว่าจะมีคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในการสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ประชาชน มีการกระจายเขตพื้นที่การศึกษาไปตามจังหวัด เขตต่างๆ แต่กลไกในระบบการศึกษาที่เป็นเครื่องจักรของโครงสร้างการศึกษายังเหมือนเดิม ไม่เปลี่ยนแปลงไปมาก (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2555)

ปัญหาด้านหลักสูตรสถานศึกษามีความซับซ้อนเข้าใจยาก เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงรูปแบบและโครงสร้างของหลักสูตรภาษาหรือคำที่ใช้ ในหลักสูตรเป็นคำใหม่ๆ ที่ยากต่อการจดจำและเข้าใจ ประกอบกับการขาดการอบรมพัฒนาด้านหลักสูตรให้กับครูอย่างเพียงพอทำให้เกิดปัญหาต่อการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และการแปลงหลักสูตรไปสู่การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สถานศึกษาไม่ได้จัดหลักสูตรแบบบูรณาการเนื่องจากสาระการเรียนรู้มีมาก ครอบคลุมสาระที่จำเป็น

สถานศึกษาจัดโครงสร้างหลักสูตรเอง ทำให้การจัดเวลาเรียนและรายวิชาของสถานศึกษาแต่ละแห่งแตกต่างกัน ซึ่งเกิดปัญหาในกรณีกับผู้เรียนย้ายสถานศึกษา หลักสูตรสถานศึกษาขาดความครอบคลุมและไม่สอดคล้องกับสภาพของสถานศึกษาและผู้เรียน เนื่องจากการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาของสถานศึกษาหลายแห่งไม่ได้ดำเนินการตามหลักการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาอย่างแท้จริง สถานศึกษาไม่ได้จัดทำหลักสูตรและจัดทำ

แผนการจัดการเรียนรู้เอง แต่ใช้ตัวอย่างในเอกสาร
หลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการเป็นหลักสูตร
สถานศึกษา หลายแห่งนำหลักสูตรของสถานศึกษาอื่นมา
ใช้โดยไม่ได้ปรับให้สอดคล้องกับสภาพผู้เรียน (นรินทร์
สังข์รักษา, 2558) ดังกล่าว จากสภาพปัญหาที่พบจึงได้
ศึกษาสภาพการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของ
โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาขอนแก่นเขต 1 รวมถึงเปรียบเทียบการบริหาร
จัดการหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 1
ทั้งนี้ เพื่อนำเสนอแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตร
สถานศึกษาของโรงเรียน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

1. เป็นแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา
ของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 1
2. เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้
นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้น
3. เป็นแนวทางในการพัฒนาโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
1
4. นำข้อค้นพบจากการวิจัยไปพัฒนาคุณภาพการ
จัดการเรียนการสอน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการบริหารจัดการ
หลักสูตรสถานศึกษา ฯ
2. เพื่อเสนอแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตร

วิธีดำเนินการวิจัย

การใช้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางประมาณค่า
เทียบหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง ของเครจซี่และมอร์แกน เพราะ

ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 302 คน แล้วจึงใช้วิธีการสุ่มอย่าง
ง่าย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้
เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยผ่านการเห็นชอบ
จากอาจารย์ที่ปรึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิโดยการหาความ
เที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และค่าความเชื่อมั่น ได้ค่าความเชื่อมั่น
เท่ากับ .93 แล้วนำแบบสอบถามไปจัดพิมพ์แบบสอบถาม
ฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการ
วิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย (Mean : \bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบน
มาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.) วิเคราะห์หาความ
ต้องการจำเป็นในการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา
ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 1 โดยใช้ดัชนี Modified
Priority Needs Index: PNI Modified แบบสัมภาษณ์โดย
วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

สภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ส่วนใหญ่ เป็น
เพศหญิง (ร้อยละ 52.17) อายุ ต่ำกว่า 30 ปี (ร้อยละ
30.43) ระดับการศึกษา ปริญญาตรี (ร้อยละ 85.28) และ
เมื่อประเมินความต้องการจำเป็นในการบริหารจัดการ
หลักสูตรสถานศึกษา โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก (\bar{X} =
3.79, S.D. = 0.93) ส่วนความต้องการ ภาพรวมอยู่ในระดับ
มากที่สุด (\bar{X} = 4.76, S.D. = 0.76) เมื่อพิจารณาค่าดัชนี
ความต้องการจำเป็น (PNI) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.26

ด้านการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษาสภาพ
ปัจจุบัน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 3.98, S.D. = 0.89)
ส่วนสภาพที่คาดหวัง ภาพรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.67,
S.D. = 0.92) ส่วนความต้องการจำเป็น (PNI) ที่สูงสุด คือ
การศึกษาความต้องการของบุคลากร นักเรียน ผู้ปกครอง
และชุมชน ค่า PNI = 0.20

ด้านการวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา
ภาพรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 3.78, S.D. = 0.94) ส่วนสภาพ

ที่คาดหวัง ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.81$, S.D.= 0.71) ส่วนความต้องการจำเป็น (PNI) ที่สูงสุด คือ การดำเนินงานตามแผนงานที่กำหนด ค่า PNI = 0.34

ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.79$, S.D.=0.92) ส่วนสภาพที่คาดหวัง ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.77$, S.D.=0.71) ส่วนความต้องการจำเป็น (PNI) ที่สูงสุด คือ การประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ค่า PNI = 0.29

ด้านการวัดและประเมินหลักสูตร ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.77$, S.D.=0.96) ส่วนสภาพที่คาดหวัง ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.80$, S.D.=0.74) ส่วนความต้องการจำเป็น (PNI) ที่สูงสุด คือ การรายงานผลการดำเนินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ค่า PNI = 0.30

ด้านการวิจัย ปรับปรุง และติดตามผลการใช้หลักสูตร ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.65$, S.D.=1.00) ส่วนสภาพที่คาดหวัง ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.73$, S.D. = 0.75) ส่วนความต้องการจำเป็น (PNI) ที่สูงสุด คือ การนำผลการประเมินหลักสูตรสถานศึกษาไปปรับปรุง พัฒนาด้านการจัดการเรียนรู้ ค่า PNI = 0.32 จากการวิจัยสามารถสรุปค่าเฉลี่ย

รายการประเมิน	สภาพปัจจุบัน (D)		ระดับความต้องการ (I)		PNI	ลำดับ
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1.การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา	3.98	0.89	4.67	0.92	0.17	5
2.การวางแผนดำเนินการใช้	3.78	0.94	4.81	0.71	0.25	2

หลักสูตรสถานศึกษา						
3.การนิเทศกำกับติดตาม						
กำกับ	3.79	0.92	4.77	0.71	0.26	3
4.การวัดและประเมินหลักสูตร						
ประเมิน	3.77	0.92	4.8	0.74	0.27	4
5.การวิจัยปรับปรุงและติดตามผลการใช้หลักสูตร						
ปรับปรุงและติดตามผลการใช้	3.65	1.00	4.73	0.75	0.3	1
เฉลี่ย	3.79	0.93	4.76	0.77		

จากตารางที่ 6 ผลการประเมินความต้องการจำเป็นในการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรีเขต 1 โดยภาพรวม

เมื่อพิจารณาสภาพปัจจุบัน พบว่า การสำรวจความต้องการในการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.98$, S.D.=0.89) ส่วนข้อที่มีค่าน้อยที่สุดคือ การวิจัย ปรับปรุง และติดตามผลการใช้หลักสูตร มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.65$, S.D.=1.00) ระดับความต้องการ พบว่า การวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.81$, S.D.=0.71) ส่วนข้อที่มีค่าน้อยที่สุดคือ การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.67$, S.D.= 0.92) ดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI) พบว่า การวิจัยปรับปรุง และติดตามผลการใช้หลักสูตร มีค่าสูงสุด เท่ากับ 0.30 ส่วนข้อที่มีค่าน้อยที่สุดคือ การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา มีค่า 0.17

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยที่พบว่า ด้านการวิจัย ปรับปรุง และติดตามผลการใช้หลักสูตร ภาพรวมและรายด้าน มีการ

ปฏิบัติ ในระดับมาก และมากที่สุด โดยสภาพปัจจุบัน พบว่าการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์หลักสูตร ให้ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้รับรู้ เข้าใจตรงกัน เพื่อความร่วมมือที่ดีในการดำเนินการจัดการศึกษาต่อไป มีความคิดเห็นสูงที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับด้านอื่น ๆ ทั้งนี้เนื่องมาจาก การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา เป็นวิธีการดำเนินการวางแผน กำกับ และจัดระบบการเรียนการสอนด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้การนำหลักสูตรไปใช้ประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งผู้บริหารนอกจากจะมีหน้าที่ในการบริหารจัดการงานด้านวิชาการแล้วยังจะต้องเป็นผู้สนับสนุนหรือผู้ให้บริการในงานการนำหลักสูตรไปใช้ ได้แก่ การสนับสนุนการใช้งานหลักสูตร ซึ่งเกี่ยวข้องโดยตรงกับกำลังคน คือ ครูผู้สอน วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ และสื่อการเรียนการสอน การพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง การนิเทศการศึกษา การแนะแนวการศึกษา การบริหารจัดการห้องสมุด และจัดหาแหล่งเรียนรู้อื่นๆ ภายนอกสถานศึกษา จัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนจัดให้มีการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนั้นการบริหารหลักสูตรจะให้ประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพ บรรลุวัตถุประสงค์เพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายที่สถานศึกษาได้กำหนดเพื่อให้หลักสูตรสมบูรณ์และเหมาะสมกับการเรียน ผลการวิเคราะห์ด้านการวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ภาพรวมและรายด้าน มีการปฏิบัติ ในระดับมาก และมากที่สุด โดยสภาพปัจจุบัน พบว่า การวางแผนในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในปีที่ผ่านมา มีความคิดเห็นสูงที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับด้านอื่น ๆ ทั้งนี้เนื่องมาจาก การแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในปีที่ผ่านมา เป็นแนวทางที่มุ่งนำปัญหาในการจัดการเรียนการสอนที่พบเจอในการจัดการศึกษาของปีที่ผ่านมา มาทำการศึกษาเพื่อหาทางแก้ไข เพื่อให้ได้แนวทางที่มีความเหมาะสมกับสภาพบริบทของสถานศึกษา ตามแนวคิดของ วิชัย วงษ์ใหญ่ (2555 หน้า 114) กล่าวถึง การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาว่าเป็น

ระบบบริหารจัดการหลักสูตรที่ดีจึงต้องเป็นระบบที่มีคุณธรรม อันเป็นคุณสมบัติที่ดีทางจิตใจมีความรับผิดชอบต่อการจัดการเรียนการสอนให้ดีที่สุด เมื่อนำไปประพฤติปฏิบัติจริง มีหลักและแนวคิดที่สำคัญ การจัดระบบข้อมูลโรงเรียน นับเป็นพื้นฐานที่สำคัญประการหนึ่งในการบริหารหลักสูตร ระบบข้อมูลโรงเรียนประกอบด้วยข้อมูลต่างๆ เช่น ระบบช่วยเหลือ มีข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคล จำแนกเด็กเก่ง เด็กปกติ และเด็กด้อยโอกาส เพื่อให้การสนับสนุนช่วยเหลืออย่างสอดคล้องกับความจำเป็นต้องการของเด็กแต่ละกลุ่ม เร่งการประเมินภายใน เพื่อวางแผนในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในปีที่ผ่านมา ทั้งนี้เกิดจากภารกิจของสถานศึกษามีกิจกรรมอื่นๆ สอดแทรกตลอดปี ทำให้ไม่สามารถดำเนินงานตามแผนงานที่กำหนดได้อย่างมีประสิทธิภาพ การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น พบว่า ด้านการวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ข้อที่มีค่า PNI มากที่สุด คือ การดำเนินงานตามแผนงานที่กำหนด ดังนั้น การวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษาย่อมเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งเพราะถ้าการใช้หลักสูตรสถานศึกษาบรรลุผลสำเร็จย่อมบรรลุผลสำเร็จจึงเป็นสิ่งที่ทำให้สามารถนำแผนปฏิบัติการสู่การปฏิบัติจริง เพื่อให้เกิดผล และบรรลุเป้าหมายตามที่ต้องการได้

โดยในด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ภาพรวมและรายด้าน มีการปฏิบัติ ในระดับมาก และมากที่สุด โดยสภาพปัจจุบัน พบว่า การส่งเสริมและนิเทศการใช้หลักสูตรสถานศึกษาและการสอน มีความคิดเห็นสูงที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับด้านอื่น ๆ ทั้งนี้เนื่องมาจากสถานศึกษามีภารกิจในการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพ สถานศึกษาจึงมีภารกิจที่สำคัญในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและดำเนินการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอนใน ชั้นเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ผู้ปกครองและชุมชนมีความมั่นใจว่าผู้เรียนจะมีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด เกิดสมรรถนะ

สำคัญ และมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรตามที่สถานศึกษากำหนด สถานศึกษาจะต้องออกแบบและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้ครอบคลุมส่วนที่เป็นหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานตามที่กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้ และสอดคล้องกับบริบทของชุมชน ความต้องการของผู้ปกครอง นักเรียน อีกทั้งสถานศึกษาต้องมีการบริหารจัดการหลักสูตรที่มีประสิทธิภาพ มีการวางแผนเพื่อใช้หลักสูตรใหม่ และเตรียมความพร้อมในการใช้หลักสูตร ส่งเสริมสนับสนุนการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติอย่างเหมาะสม จึงจะทำให้การใช้หลักสูตรประสบความสำเร็จตามวิสัยทัศน์และจุดมุ่งหมายที่ได้กำหนดไว้ เพื่อให้ได้มาซึ่งหลักสูตรสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ ประกอบด้วยการดำเนินงานด้านการส่งเสริมสนับสนุน ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการกำกับดูแลคุณภาพ หมายถึง การนิเทศติดตามการใช้หลักสูตรสถานศึกษา การจัดระบบประกันคุณภาพภายใน การวิจัยและติดตามผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาเพื่อให้สามารถจัดหลักสูตรการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้ง รัตนา ดวงแก้ว (2555 หน้า 15) กล่าวว่า การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาลักษณะงานคล้ายกับการบริหารงานลักษณะอื่นๆ ประกอบด้วย วางแผนหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ การนิเทศกำกับติดตามหลักสูตร การวัดและประเมินหลักสูตร การบริหารหลักสูตรหมายถึง กระบวนการบริหารในการวางแผนหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้การนิเทศกำกับติดตามหลักสูตร และการวัดและประเมินหลักสูตร เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตรตามที่ได้กำหนดไว้ สอดคล้องกับสภาพที่คาดหวัง ของครูและผู้อำนวยการสถานศึกษา พบว่า การส่งเสริมและนิเทศการใช้หลักสูตรสถานศึกษาและการสอน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านที่มีค่าน้อยที่สุดคือ การให้กำลังใจ และช่วยแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น พบว่า ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ข้อที่มีค่า PNI มากที่สุด คือการประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา

และพัฒนาหลักสูตรการนิเทศ ติดตามการใช้หลักสูตรในเชิงบวกแก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาว่า มิได้เป็นกระบวนการจับผิด แต่เป็นกระบวนการดูแล ช่วยเหลือ เพื่อให้การใช้หลักสูตรที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ อีกทั้งผู้บริหารสถานศึกษาต้องดำเนินการให้มีการนิเทศ ติดตาม อย่างเป็นระบบ ครบวงจร ทั้งในระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องและครอบคลุม

ขณะที่ในด้านการวัดและประเมินหลักสูตร ภาพรวมและรายด้านมีการปฏิบัติ ในระดับมาก และมากที่สุดโดยสภาพปัจจุบัน พบว่า การรายงานผลการดำเนินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา มีความคิดเห็นสูงที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับด้านอื่นๆ ทั้งนี้เนื่องมาจาก ภารกิจ การดำเนินการบริหารจัดการหลักสูตร หรือการใช้หลักสูตร เป็นการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติและการนำไปใช้ต้องมีความสอดคล้องกันทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ซึ่งเป็นขั้นตอนสำคัญยิ่งและเกี่ยวข้องกับผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน ที่ถือว่าเป็นหัวใจของการนำหลักสูตรไปใช้ในขั้นตอนนี้ คือ วิธีการบริหารหลักสูตรให้เป็นไปตามภารกิจของสถานศึกษา สอดคล้องกับ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 กำหนดให้สถานศึกษามีการจัดระบบการประกันคุณภาพภายใน และการเตรียมความพร้อมสำหรับประกันคุณภาพภายนอก เป็นระบบควบคุมคุณภาพการศึกษาที่สถานศึกษาต้องใช้เป็นกลไกสำคัญในการสร้างความมั่นใจต่อพ่อ แม่ผู้ปกครอง และชุมชนว่าจะสามารถจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ สถานศึกษาต้องจัดระบบประกันคุณภาพที่เน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ส่วนด้านการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา ผู้บริหารมีการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน มีการปฏิบัติในระดับมากทุกด้าน โดยสภาพปัจจุบัน พบว่า การสำรวจความต้องการในการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด โดยมี การสำรวจความต้องการในการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา มีความคิดเห็นสูงที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับด้านอื่น ๆ ทั้งนี้เนื่องมาจากเป็นขั้นตอน

การสำรวจความต้องการของบุคลากรต่างๆ ผู้ปกครอง และนักเรียน ถึงวัตถุประสงค์หลักของการจัดการศึกษา ของสถานศึกษาว่าต้องการจัดทำการบริหารจัดการ รูปแบบใด เพื่อใช้ในการกำหนดขอบเขตการทำงานของการบริหารสถานศึกษา ให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ อีกทั้งการจะพัฒนาการจัดการเรียนการสอน แนวทางปฏิบัติที่ดีที่สุดที่จะทำให้ทราบว่าความต้องการของบุคลากรต่างๆ คืออะไรหรือต้องปรับปรุงตรงไหน ต้องใช้การสำรวจความต้องการ ไม่ว่าจะเป็นการเก็บข้อมูลผ่านแบบสอบถาม แบบสอบถามทาง จาก การสัมภาษณ์ หรือแบบสอบถามที่เป็นกระดาษการประเมิน ความต้องการและความจำเป็น (Needs Assessment) การวิจัยพัฒนาการสร้างหลักสูตรสถานศึกษา (Curriculum Development) อีกทั้งแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเป็นเรื่องของการ ดำเนินการในสถานศึกษา และเกี่ยวข้องกับครู นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชนโดยตรง ความสำเร็จในการใช้ หลักสูตรจะเกิดขึ้นมิได้เลยหากผู้บริหารโรงเรียนไม่ ปรับเปลี่ยนบทบาท และครูผู้สอนไม่ปรับเปลี่ยนวิธีการ สอน ให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของหลักสูตรส่วนกลาง มีหน้าที่ในการดำเนินการวิจัย ติดตามการใช้หลักสูตรใน ภาพรวมของประเทศเพื่อนำผลการวิจัยมาใช้ในการ กำหนดนโยบายวางแผนการดำเนินงาน และช่วย ส่งเสริมพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครูให้มี ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการ หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา ในพื้นที่ อื่น ๆ หรือโดยภาพรวมทั้งประเทศ
2. ควรวิจัยและพัฒนาารูปแบบการบริหารจัดการ หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาที่ เหมาะสม

3. ควรศึกษาเชิงวิจัยคุณภาพ เกี่ยวกับการบริหาร จัดการหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรค ของโครงการซึ่งจะสามารถนำมาใช้พัฒนาการบริหาร สถานศึกษาด้านต่างๆ ให้บังเกิดผลดี

4. องค์กรเอกชนชุมชนภูมิปัญญาท้องถิ่น ควรมี บทบาทส่งเสริมและสนับสนุนการบริหารจัดการ หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา เพื่อให้ ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของ โรงเรียนประถมศึกษามากยิ่งขึ้น

References

- Ministry of Education. (2003). The Administrative Regulations Act, Ministry of Education 2003. Bangkok: The Organization for the Delivery of Goods and Parcels.
- Ministry of Education. (2010). National Education Act B.E. 1999 Amendment (Version 2) B.E.2002 and (3rd edition) 2010. Bangkok: The Printing Organization of the Organization for the Transport of Goods and Parcel (ETO).
- Ministry of Education. (2009). Core curriculum, Basic Education, 2008. Bangkok: Printing House, Agricultural Cooperative Assembly of Thailand Limited.
- Ministry of Education. (2010). National Education Act B.E. 1999 Amendment (Version 2) B.E. 2002 and (Version 3) B.E. 2553. Bangkok: Printing House, Organization for the Transport of Goods and Parcel (ETO).
- Ministry of Education. (2014). Guidelines for the administration of learning reform schools.

- Bangkok: The Teachers Council of Thailand Press.
- Chavalit Chu Kamphaeng. (2011). Curriculum development. 2nd edition, Maha Sarakham: TBP Company Limited.
- Narin Sungraksa.(2015). Quality of education and learning skills in the 21st century: Mission to be reviewed. Nakhon Pathom: Silpakorn University.
- Mariam Nilphan. (2012). Research synthesis in curriculum. 3rd edition, Nakhon Pathom: Silpakorn University Press.
- Rattana Duangkaew. (2012). Administration and curriculum development. In the teaching materials for the organization and administration of educational organization. Nonthaburi: Sukhothai Thammathirat Open University.
- Wichai Wongyai. (2012). Curriculum and Learning Innovation To be a good citizen Bangkok: R and Print.
- Office of the Basic Education Commission (2012). Curriculum management guidelines According to the Core Curriculum for Basic Education 2008. Bangkok: Printing House, Agricultural Cooperative of Thailand Limited.
- Office of the Non-Formal and Informal Education (2012). Guidelines for school curriculum development. Bangkok: Office of the Permanent Secretary for Education.
- Akkharat Poolkrachang. (2010). Development of training courses, practice planning for professional teachers.Of Bangkok vocational training school Faculty of Mechanical Education, Faculty of Industrial Education. Pathum Thani: Graduate School University of technology Rajamangala Thanyaburi